

BELGISCHE TECHNISCHE COÖPERATIE JAARVERSLAG 2006

Colofon

V.U.: Carl Michiels

Coördinatie: Marketing & Externe Communicatie BTC

Foto's:

Europese Commissie: p. 6

Jan Crab: p. 17

Maaïke Buys: p. 18

Riccardo Gangale: p. 23, 65

Antonio Fiorente: p. 52, 68

Wereldmediatheek: M. Bruynaert - p. 49

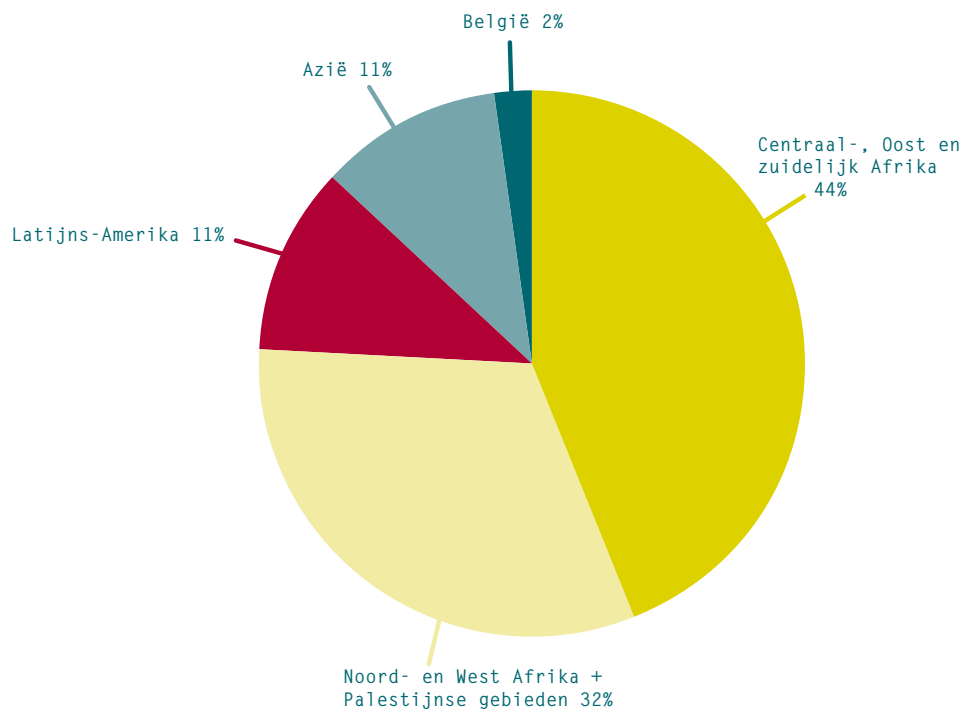
Overige foto's: BTC

Vertalingen: IGTV, Linguanet, Orakel

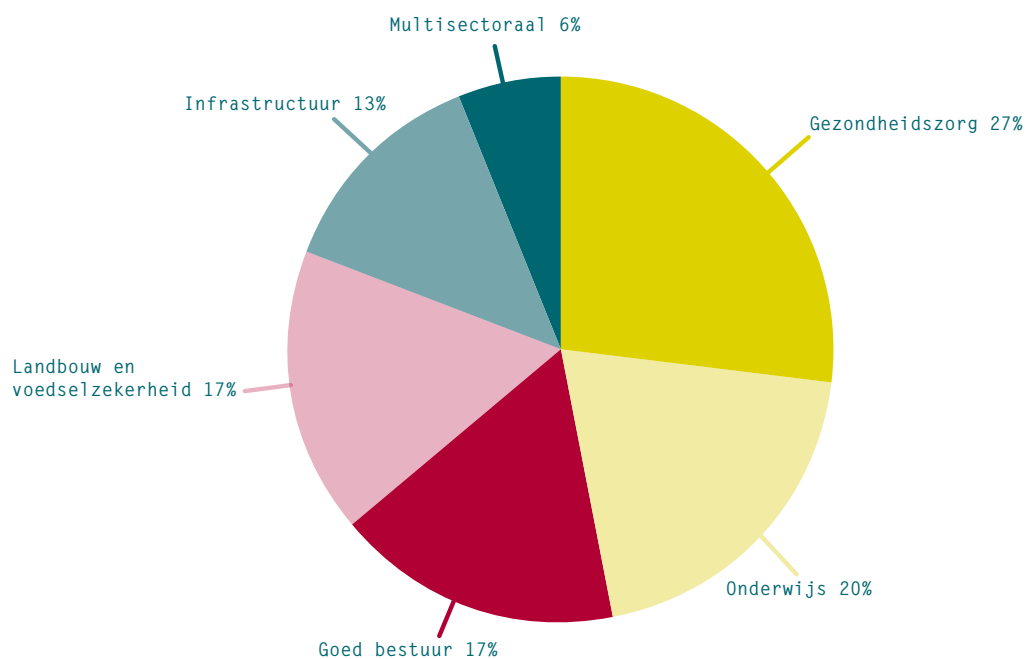
Ontwerp & lay-out: www.cibe-cvo.be

Dit jaarverslag is verkrijgbaar in het Nederlands, Frans, Engels en Spaans.
Het werd gedrukt op 100% gerecycleerd papier.

Geografische uitsplitsing van de activiteiten

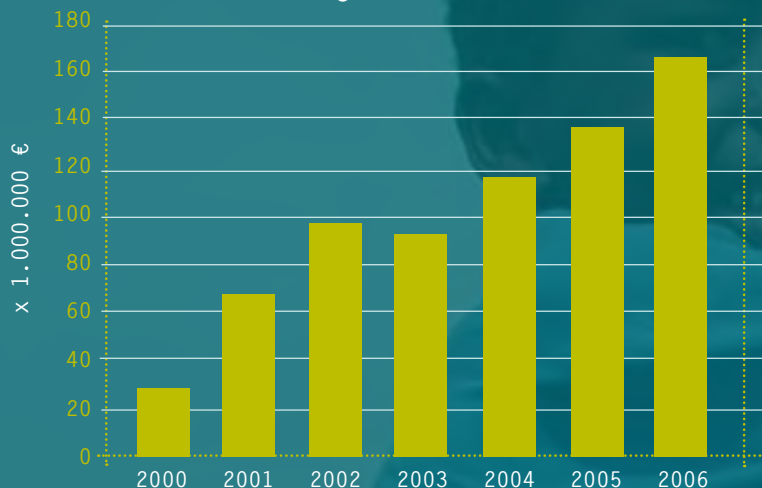
Sectorale uitsplitsing van de activiteiten

Belgische Technische Coöperatie

Kerncijfers 2006

Ontwikkeling van de omzet

Omzet volgens activiteit (miljoenen euro's)

Taken van openbare dienst inzake ontwikkelingssamenwerking (directe bilaterale samenwerking)	146,5
Bijzondere taken van openbare dienst inzake ontwikkelingssamenwerking (Algemene informatiecycclus, Kleur Bekennen, Annoncer la Couleur, Fair Trade Centre, noodhulp, rehabilitatiehulp...)	10,1
Andere taken in de ontwikkelingssamenwerking die aan de BTC worden toegewezen door derden (Europese Unie, Wereldbank, DFID enz...)	9,4
Vrijwillige dienst bij de ontwikkelingssamenwerking	0,3
Totale omzet	166,3

Personeel (december 2006)

Medewerkers in Brussel	140
Internationale experts	181
Noord-, West-Afrika en Palestijnse gebieden	55
Centraal-, Oost- en zuidelijk Afrika	81
Latijns-Amerika	18
Azië	27
Vrijwilligers bij de ontwikkelingssamenwerking	29

Partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking

- **Afrika:** Algerije, Benin, Burundi, Democratische Republiek Congo, Mali, Marokko, Mozambique, Niger, Oeganda, Rwanda, Senegal, Tanzania en Zuid-Afrika
- **Palestijnse gebieden**
- **Azië:** Vietnam
- **Latijns-Amerika:** Bolivia, Ecuador en Peru

Uitgaven 2006 per land (miljoenen euro's)

Democratische Republiek Congo	30,74
Rwanda	16,47
Ecuador	9,70
Senegal	8,39
Zuid-Afrika	7,84
Niger	6,26
Mali	6,22
Cambodja	5,81
Palestijnse gebieden	5,61
Marokko	5,10
Burkina Faso	4,39
Peru	4,30
Laos	4,21
Vietnam	4,15
Mozambique	3,56
Algerije	3,44
Benin	3,42
Burundi	3,21
Bolivia	3,04
België	2,95
Kameroen	2,54
Filipijnen	2,43
Oeganda	2,17
Ivoorkust	2,03
SADC (Southern African Development Community)	1,54
Tunesië	0,88
Tanzania	0,84
Ethiopië	0,50
Kenia	0,35

Inhoud

Kerncijfers	flap
Woord vooraf	2
2006 in vogelvucht	4

Deel 1 - Grotere efficiëntie van de Belgische hulp 9

Grotere efficiëntie van de Belgische hulp	10
International Services	13
Publieke opinie	13

Deel 2 - Activiteiten per land 23

In België

Vrijwillige dienst bij de ontwikkelingssamenwerking	16
Algemene informatiecycclus	17
Fair Trade	17
Annoncer la couleur	19
Kleur Bekennen	19

In het buitenland

Democratische Republiek Congo	20
Rwanda	22
Ecuador	24
Senegal	25
Zuid-Afrika	26
Cambodja	27
Niger	28
Mali	30
Palestijnse gebieden	32
Burkina Faso	33
Marokko	34
Peru	36
Laos	37
Vietnam	38
Mozambique	40
Algerije	41
Benin	42
Bolivia	43
Burundi	44
Kameroen	46
Filipijnen	47
Oeganda	48
Ivoorkust	49
Tunesië	50
Tanzania	51
Ethiopië	52
Kenia	53

Deel 3 - Financiën 55

Verslag van het College van Commissarissen	56
Jaarrekening	57
Organigram	70
Publicaties	72
Adresboekje	73

Het is met ontroering dat ik het woord vooraf bij het Jaarverslag 2006 van BTC schrijf, want in dat jaar vierde de Belgische Ontwikkelingssamenwerking haar 50e verjaardag.

BTC heeft die verjaardag op een originele en toekomstgerichte manier gevierd: ze organiseerde samen met alle directe en indirecte actoren van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking een tentoonstelling, met als commissaris Baron Pierre de Maret, voormalig rector van de ULB. De tentoonstelling wilde jongeren (van 15 tot 20 jaar) een betere kijk geven op ontwikkelingssamenwerking door hun eventuele vooroordelen weg te werken, hun kritische zin aan te scherpen en hun engagement te stimuleren.

Er is de afgelopen 50 jaar een indrukwekkende weg afgelegd. Tegelijk vind ik het belangrijk om de bijzondere inspanningen te benadrukken die de donorgemeenschap de voorbije jaren heeft geleverd om de kwaliteit van de hulp te verbeteren, zodat ze beter voldoet aan de behoeften van de ontwikkelingslanden zelf.

Zo kwamen in maart 2005 meer dan honderd landen bijeen in Parijs om een concreet hulpprogramma op te stellen op basis van nieuwe principes voor goede praktijken. Ze stelden daarbij eensgezind vast dat de initiatieven hun doelstellingen alleen kunnen halen als ze uitgevoerd worden in een geest van partnerschap. Dat leidde tot de "Verklaring van Parijs", die gebaseerd is op vijf principes: toe-eigening door de partnerlanden; afstemming door de donoren; harmonisering tussen de donoren; resultaatgericht beheer; en wederzijdse verantwoordelijkheid.

In die context heb ik tijdens mijn mandaat een hervorming van de hulpcyclus op gang gebracht, via het derde beheerscontract tussen de Belgische Staat en BTC. Die hervorming legt de basis voor een actieve promotie van toe-eigening door het partnerland, een sterkere decentralisatie die oordeelkundig rekening houdt met de realiteit op het terrein, en een aanzienlijk snellere uitvoering.

Ik ben ervan overtuigd dat DGOS en BTC samen met de partnerlanden alles in het werk zullen stellen om van de gouvernementele samenwerking van België een voorbeeld te maken.

BTC spaart kosten noch moeite, niet alleen om die nieuwe trends te integreren, maar vooral om ze te promoten, en kan dan ook een centrale rol vervullen. Haar integratie in het kader van de "Verklaring van Parijs" draagt zelf wezenlijk bij tot een doeltreffender hulp.

Ik roep BTC dan ook op om haar acties onverminderd voort te zetten: overheids- en privé-expertise mobiliseren, samenwerken met de verschillende ontwikkelingspartners in België en in het buitenland, nieuwe generaties experts vormen en op alle niveaus de beste praktijken integreren in ontwikkelingshulp.

Ik wens BTC veel succes toe bij het ambitieuze project dat ze op de sporen heeft gezet en waarvan dit jaarverslag alvast een voorsmaakje geeft. Het gaat hier om veelbelovende resultaten in dienst van een samenwerking die er alles aan doet om zich aan te passen aan een voortdurend veranderende wereld.

Armand De Decker

De grootste verandering én verbetering van 2006 is de nieuwe beheersovereenkomst tussen BTC en de Belgische Staat. Het derde beheerscontract definieert de taakverdeling tussen BTC en de federale administratie en bepaalt hoe het agentschap het beheer van het overheidsgeld moet verantwoorden. BTC krijgt meer autonomie en meer verantwoordelijkheid om de projecten en programma's uit te voeren. Ook de controle op het agentschap wordt in overeenstemming gebracht met het wettelijk statuut van BTC als naamloze vennootschap.

Het derde beheerscontract bevat ook een aantal nieuwigheden die de projectcyclus korter maken, en dus de efficiëntie van de Belgische hulp verhogen.

Naast deze belangrijke institutionele inspanningen heeft BTC haar betrouwbaarheid als Belgisch agentschap voor ontwikkelingssamenwerking nog versterkt. Het uitvoeringspercentage van de projecten evenaart het resultaat van 2005, terwijl de omzet tegenover 2005 nog eens 20% gestegen is tot een bedrag van 164 miljoen euro. BTC is dus op kruissnelheid gekomen; een stevig bewijs dat het agentschap in staat is alle taken uit te voeren die de Belgische Staat haar toevertrouwt.

Deze toenemende operationele capaciteit wordt beloond met nieuwe opdrachten, zoals de uitvoering van een belangrijk postelectoraal urgentieprogramma voor de Democratische Republiek Congo en voor Burundi, en ook activiteiten voor andere opdrachtgevers zoals de Wereldbank, de Europese Commissie en andere bilaterale donoren.

Een ander nieuw programma dat de minister aan BTC toevertrouwt, is de vrijwillige dienst bij de ontwikkelingssamenwerking. Het initiatief geeft jongeren de kans om hun engagement voor het Zuiden in projecten van BTC op het terrein te concretiseren.

Het vrijwilligersprogramma biedt BTC ook de kans om haar werking bekend te maken bij het brede publiek. Het onontbeerlijke maatschappelijk draagvlak voor internationale solidariteit wordt op die manier versterkt.

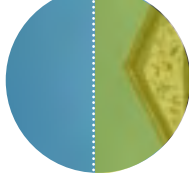
Diezelfde doelstelling wordt ook nagestreefd met twee tentoonstellingen die BTC organiseert: de eerste over de ontwikkelingsprojecten in Mali, onder de hoge bescherming van HKH Prinses Mathilde, en de tweede (50/50 Noord-Zuid) over 50 jaar Belgische ontwikkelingssamenwerking, die officieel geopend wordt door HKH Prinses Astrid.

BTC sluit het jaar ten slotte af met een belangrijke internationale conferentie over de toepassing van de Verklaring van Parijs inzake harmonisering en afstemming.

Het Belgisch agentschap voor ontwikkelingssamenwerking beschikt nu over de noodzakelijke operationele en financiële instrumenten om kwaliteitswerk af te leveren. Kwaliteit is essentieel, en daarom is ze ook voor de toekomst onze eerste bekommernis. Om nog beter samen te werken met onze partners in het Zuiden, om de armoede te blijven bestrijden en de Millenniumdoelstellingen te bereiken. BTC is er klaar voor.

Carl Michiels

Voorzitter van het Directiecomité

24 januari: HKH Prinses Mathilde te gast bij BTC

HKH Prinses Mathilde opent op 24 januari de BTC-tentoonstelling *'Mali. Decentralisatie en culturele diversiteit'* waarop Belgische ontwikkelingsprojecten in Mali en kunstvoorwerpen uit het Nationaal Museum van Bamako en uit het Etnografisch Museum van Antwerpen worden tentoongesteld. Prinses Mathilde ontmoet bij deze gelegenheid Ousmane Sy, winnaar van de Internationale Koning Boudewijnprijs voor Ontwikkelingswerk (2004-2005). De Prinses woont een werkvergadering bij tijdens welke de verschillende BTC-projecten in Mali aan bod komen. Bijzondere aandacht gaat naar decentralisatie en democratisch bestuur in Mali.

Mei 2006: Eerste gemengde commissie België-Mozambique

Op 3 mei 2006 vindt in de Mozambikaanse hoofdstad Maputo de allereerste gemengde commissie plaats tussen Mozambique en België. Tijdens dit gezamenlijk overleg wordt de context geschetst waarin het nieuwe indicatieve samenwerkingsprogramma voor de periode 2006-2008 zal worden uitgewerkt. In totaal wordt 18 miljoen euro uitgetrokken voor armoedevermindering (via budget-hulp), goed bestuur, capaciteitsversterking en studiebeurzen. > Zie ook p. 40

4 mei 2006: Annoncer la Couleur, het sensibiliseringsprogramma over de Noord-Zuidrelaties gericht op Franstalige jongeren, sluit het schooljaar af met een bijeenkomst waarop 200 jongeren hun projecten over democratie, mensenrechten en sociale bewegingen komen voorstellen, in aanwezigheid van acteur en humorist Sam Touzani, de peter van de campagne. > Zie ook p. 19

Juni 2006: Postelectoraal noodprogramma in DR Congo

In juni 2006 wordt BTC door de minister van Ontwikkelingssamenwerking belast met de voorbereiding en de uitvoering van een postelectoraal Noodprogramma in de Democratische Republiek Congo.

Het programma, dat een budget van 25 miljoen euro behelst, moet de bevolking zo snel mogelijk kennis laten maken met het democratisch en vredesdividend. Het programma gaat op 4 augustus 2006 van start en moet in oktober 2008 voltooid zijn. > Zie ook p. 20

Juni 2006: Zevende gemengde commissie België – Ecuador

Aansluitend bij de zevende gemengde commissie tussen België en Ecuador ondertekenen beide landen op 27 juni 2006 een nieuw indicatief samenwerkingsprogramma voor de periode 2007-2010. Het programma, waarvoor 32 miljoen euro wordt uitgetrokken, is erop gericht de levensomstandigheden van de plattelandsbevolking te verbeteren, met bijzondere aandacht voor meer jobs en hogere inkomsten, een betere toegang tot de gezondheidszorg, drinkwater en sanering.

> Zie ook p. 24

Juni 2006: EUNIDA wordt EESV

EUNIDA, het 'European Network of Implementing Development Agencies', is een netwerk van nationale agentschappen voor ontwikkelingssamenwerking van de Europese lidstaten. Het netwerk, waarvan BTC stichtend lid is, bestaat al sinds het jaar 2000, maar in juni 2006 neemt het officieel de vorm aan van een Europees economisch samenwerkingsverband, waardoor het voortaan ook specifieke opdrachten voor de Europese Commissie kan uitvoeren.

De hoofdzetel van EUNIDA is bij BTC in Brussel gevestigd. De leden van EUNIDA zijn: BTC (België), FCI (Frankrijk), Crown Agents (VK), FIIAPP (Spanje), GTZ (Duitsland), Lux-Development (Luxemburg), Ministerie van Buitenlandse zaken (Italië), European Law Center (Griekenland). Waarnemend lid zijn het Spaanse en het Portugese Ministerie en het Oostenrijkse en Hongaarse agentschap voor ontwikkelingssamenwerking.

2006 IN VOGELVLUCHT

Juli 2006: Vereenvoudiging en versnelling van de projectcyclus

De Ministerraad keurt het derde beheerscontract tussen de Belgische Staat en BTC goed. Het nieuwe beheerscontract maakt het mogelijk om de uitvoeringstermijnen van de projecten te verkorten, de kwaliteit van de resultaten te verhogen en de doeltreffendheid van de hulp te verbeteren. Het contract beantwoordt ook aan de nieuwe internationale eisen inzake de optimalisatie van de internationale hulp.

Het nieuwe beheerscontract is geldig voor 5 jaar en kan jaarlijks herzien worden.

12 september 2006: HKH Prinses Astrid opent tentoonstelling 50/50 Noord-Zuid

Op initiatief van minister van Ontwikkelingssamenwerking Armand De Decker organiseert BTC van 13 september tot 28 oktober 2006 een tentoonstelling over 50 jaar Belgische ontwikkelingssamenwerking. De tentoonstelling wordt op 12 september 2006 officieel geopend door HKH Prinses Astrid, in aanwezigheid van de minister en Pierre de Maret, tentoonstellingscommissaris en rector van de ULB.

50/50 Noord-Zuid spreekt in de eerste plaats, maar niet uitsluitend, jongeren aan door ze kennis te laten maken met een dynamische sector die misschien wel nieuwe roepingen aanwakkert. In de marge van de tentoonstelling worden talloze evenementen, debatten, concerten, workshops enz. georganiseerd.

Scholen en verenigingen kunnen de tentoonstelling reserveren via info@btcctb.org

September 2006: Eerste Infosequel

Op zaterdag 30 september 2006 komen maar liefst 160 oud-deelnemers van de Algemene Informatiecyclus van BTC samen voor de aftrap van de allereerste Infosequel. De Infosequel is een ontmoetingsplaats voor ex-deelnemers aan de Informatiecyclus zodat ze ook kennis kunnen maken met de deelnemers van andere cycli, informatie kunnen uitwisselen en nieuwe initiatieven kunnen uitwerken. > Zie ook p. 17

September-oktober 2006: Week van de Fair Trade

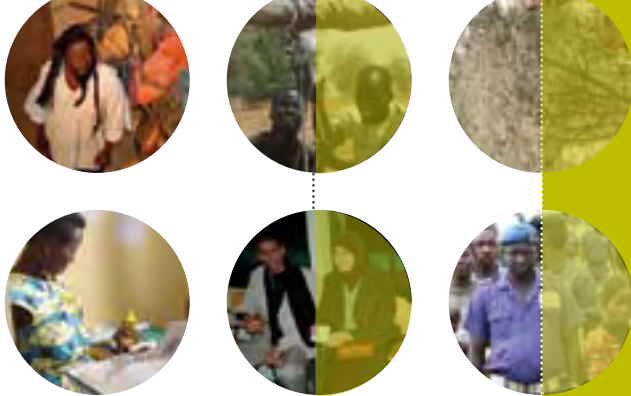
Van 27 september tot 7 oktober 2006 organiseert het Fair Trade Centre de vijfde editie van de Week van de eerlijke handel. In ministeries, ziekenhuizen, scholen en ondernemingen komen die week 70.000 eerlijke maaltijden op tafel, en ook de supermarkten zetten de eerlijke producten in de kijker. De consument kan deelnemen aan een wedstrijd en een wereldreis winnen.

> Zie ook p. 17 > www.befair.be

Oktober 2006: Eerste vrijwilligers vertrekken

In december 2005 wordt de Vrijwillige Dienst bij de Ontwikkelingssamenwerking opgericht om te voldoen aan de steeds grotere vraag van jongeren die in de ontwikkelingssamenwerking aan de slag willen gaan en een eerste beroepservaring willen opdoen. Jaarlijks worden honderd posten ter beschikking gesteld voor minimum één jaar en maximum drie jaar.

Na een intensieve opleiding bij BTC staan op 17 oktober 2006 de eerste 29 vrijwilligers klaar om te vertrekken naar een project van de Belgische ontwikkelingssamenwerking in één van de 18 partnerlanden. > Zie ook p. 16

Oktober 2006: Gemengde commissie België–Rwanda

Op uitnodiging van de Rwandese regering wordt de gemengde commissie tussen België en Rwanda op 23 oktober in Kigali gehouden. België beslist de duur van het Indicatief Samenwerkingsprogramma van drie op vier jaar te brengen en de jaarlijkse bijdrage te verhogen van 25 tot 35 miljoen euro. Daarmee komt het totale budget voor het programma 2007-2010 op 140 miljoen euro. De kernsectoren van de samenwerking zijn plattelandsontwikkeling, gezondheidszorg, onderwijs en vorming, en goed bestuur. > Zie ook p. 22

Oktober 2006: Gemengde commissie België–Burundi

Op 26-27 oktober wordt in Bujumbura de gemengde commissie tussen België en Burundi gehouden. Het nieuwe samenwerkingsprogramma (2007-2009) dat beide landen bij deze gelegenheid ondertekenden, behelst een bedrag van 60 miljoen euro (20 miljoen per jaar). Met het nieuwe samenwerkingsprogramma wil België het Centraal-Afrikaanse land helpen bij de uitvoering van zijn strategie om de armoede te bestrijden en de economie aan te zwengelen. De prioritaire sectoren van het programma zijn: goed bestuur (rechtsstaat, veiligheid), economie (landbouw), gezondheidszorg en onderwijs. > Zie ook p. 44

November 2006: BTC krijgt certificering voor milieubeleid

BTC is al sinds 2002 de trotse bezitter van het 'ecolabel' van het Brussels Instituut voor Milieubeheer. In 2006 wordt BTC ook als EMAS-bedrijf geregistreerd en verkrijgt het agentschap de ISO 14001-certificatie. EMAS en ISO 14001 zijn de belangrijkste Europese en internationale normen voor de invoering van een milieubeheersysteem.

November 2006: Gemengde commissie België–Zuid-Afrika

Op 10 november 2006 wordt in Brussel de tweede gemengde commissie tussen België en Zuid-Afrika gehouden. Beide landen ondertekenden een indicatief samenwerkingsprogramma voor de periode 2007-2010, voor een bedrag van 24 miljoen euro. Het programma is er op verzoek van Zuid-Afrika op gericht de ontwikkelingssamenwerking tegen 2010 te laten uitdoven zodat beide landen volwaardige politieke en economische betrekkingen kunnen aanknopen, met het oog op de verwezenlijking van de Millenniumdoelstellingen. > Zie ook p. 26

November 2006: Eerste Europese Ontwikkelingsdagen

Van 13 tot 17 november worden in Brussel de eerste European Development Days gehouden. Het initiatief van de Europese Commissie wil de Europese burger sensibiliseren voor ontwikkelings-samenwerking en de Europese hulp efficiënter maken. Het evenement omvat drie onderdelen, die telkens de nadruk leggen op Afrika. Het forum Goed Bestuur is een ontmoetingsplaats voor beslissers, politici en experts uit de hele wereld. Het tweede onderdeel, het zakenforum, wil de investeringen in Afrika via de privé-sector opkrikken. Het derde onderdeel omvat activiteiten voor het brede publiek op verschillende plaatsen in Brussel, onder meer tentoonstellingen over het Afrikaanse stripverhaal en hedendaagse Afrikaanse kunst.
> www.eudevdays.eu

2006 IN VOGELVLUCHT

November 2006: Seminarie: Diergeneeskunde en veeteelt in de tropen

Van 13 tot 17 november organiseert BTC een seminarie over diergeneeskunde en veeteelt in de tropen. Experts uit binnen- en buitenland, die in (BTC)-projecten in Niger, Burkina Faso, Ecuador en Vietnam werken, stellen hun projecten aan elkaar voor en wisselen hun ervaringen uit. Vertegenwoordigers van de Belgische overheid en van onderzoeksinstituten houden uiteenzettingen over dierlijke gezondheid en productie; bezoeken aan universiteitsinstellingen en veeteeltbedrijven zorgen voor nieuwe inzichten. De experts nemen ook deel aan de officiële voorstelling en het eerste symposium van be-troplive, het Belgisch Platform voor Tropische Diergeneeskunde en Veeteelt, dat mede door BTC is opgericht.

> www.be-troplive.be

November 2006: Gemengde commissie België–Senegal

Op 27 november 2006 is in Brussel de elfde gemengde commissie tussen België en Senegal gehouden. Beide landen ondertekenen bij deze gelegenheid een indicatief samenwerkingsprogramma voor de periode 2007-2009, voor een bedrag van 24 miljoen euro (8 miljoen per jaar).

Twee sectoren staan centraal in dit samenwerkingsakkoord: basisinfrastructuur op het gebied van water en sanering (steun aan het millenniumprogramma voor drinkwatervoorziening en sanering), en sociale economie. De Belgische samenwerking wordt toegespitst op de geografische zones Kaolack, Fatick en Diourbel, waar BTC al aanwezig is en ervaring heeft opgebouwd.

> Zie ook p. 25

December 2006: Internationale erkenning voor BTC

Sinds december 2006 is BTC opgenomen in de referentielijst van agentschappen die voor rekening van de Verenigde Naties beurzenprogramma's uitvoeren. Daarmee behoort BTC tot een select groepje van organisaties waar de VN een beroep op doen. BTC is best trots op deze internationale erkenning.

Het Internationaal Atoomagentschap (IAEA) in Wenen vertrouwt de uitvoering van zijn beurzenprogramma's in België nu al zes jaar toe aan BTC. Die programma's passen in het wereldwijde nucleaire onderzoek en opleiding op het vlak van onder meer geneeskunde, landbouw en milieu.

December 2006: Internationaal Seminarie Verklaring van Parijs

Op 18 en 19 december organiseert BTC haar derde internationaal seminarie onder de titel: 'De tenuitvoerlegging van de Verklaring van Parijs over harmonisering en afstemming van de hulp'.

Vooraanstaande sprekers van ondermeer de Oeso, de Europese Commissie, de Wereldgezondheidsorganisatie en BTC leiden het seminarie in, waarna de 200 deelnemers (ontwikkelingswerkers, experts en vertegenwoordigers van partnerlanden) in workshops bespreken hoe capaciteitsversterking, diverse hulpvormen en landensystemen kunnen bijdragen tot een grotere efficiëntie van de hulp, rekening houdend met de specifieke context van de fragiele staten.

Lees de samenvatting en de conclusies van het seminarie op www.btcctb.org

Deel 1: Grotere efficiëntie van de Belgische hulp

Voortgangsindicatoren in de Verklaring van Parijs

Ownership (toe – eigening)

- De partnerlanden beschikken over operationele ontwikkelingsstrategieën

Afstemming (donor – partnerland)

- Betrouwbare systemen in de partnerlanden
- De hulp wordt afgestemd op de nationale prioriteiten
- Verbeterde capaciteitsontwikkeling door gecoördineerde steun
- Gebruik van nationale systemen (overheidsopdrachten & beheer van de overheidsfinanciën, Public Finance Management of PFM)
- Versterking van de capaciteit waarbij vermeden wordt parallelle structuren te gebruiken
- Voorzienbare hulp
- Ongebonden hulp

Harmonisatie (tussen donoren)

- Gebruik van gemeenschappelijke procedures of voorzieningen
- Aanmoediging van gezamenlijke analyses

Resultaatgericht beheer

- Resultaatgerichte kaders

Wederzijdse verantwoordelijkheid

> www.oecd.org

Grotere efficiëntie van de Belgische hulp

De afgelopen tien jaar zijn aanzienlijke inspanningen geleverd om de kwaliteit van ontwikkelingshulp te verbeteren. Daarbij werd gezocht naar methodes die nauwer aansluiten bij de behoeften van de ontwikkelingslanden zelf. Tegelijkertijd beloofden de donoren om de hulp de komende jaren fors op te voeren. Nieuwe hulpvormen zagen het licht, zoals algemene en sectorale budgethulp. Partnerschap en dialoog tussen de partnerlanden en de donoren vormen de basis voor goede praktijken van internationale samenwerking.

Principes

Tijdens diverse internationale topbijeenkomsten werd deze ontwikkeling bevestigd. In maart 2005 kwamen meer dan honderd landen in Parijs overeen om een concreet schema op te stellen voor hulp op basis van de nieuwe goede praktijken. De deelnemers erkenden dat die doelstellingen alleen bereikt kunnen worden wanneer zowel de partnerlanden als de donoren de initiatieven nemen die zich opdringen in een geest van partnerschap en wederzijdse verantwoordelijkheid. In Parijs is voor het eerst overeenstemming bereikt om de kwaliteitsverbetering van de hulp te gaan meten. Dat gebeurt aan de hand van twaalf indicatoren en concrete streefcijfers volgens een afgesproken tijdschema.

De Verklaring van Parijs is gebaseerd op vijf principes:

- **Ownership (toe-eigening).** De partnerlanden ontwikkelen zelf hun ontwikkelingsbeleid en hun plannen om de armoede te bestrijden. De donorlanden aanvaarden dat het partnerland de leiding neemt om zijn beleid tot uitvoering te brengen.
- **Afstemming** van de hulp. De donoren verbinden zich ertoe om hun ontwikkelingshulp af te stemmen op de nationale strategieën, instellingen en procedures. Wanneer de donoren vinden dat de systemen en procedures nog onvoldoende betrouwbaar zijn, moeten ze proberen daar iets aan te doen in plaats van ze verder te verzwakken door parallelle structuren te creëren. De partnerlanden van hun kant aanvaarden dat de versterking van hun eigen capaciteiten met de hulp van de donoren essentieel is voor hun ontwikkeling.
- **Harmonisering.** De donoren moeten hun respectieve interventies rationaliseren om de collectieve ontwikkelingshulp efficiënter te maken. Daarbij zijn transparantie en complementariteit essentiële principes opdat het werk optimaal kan worden verdeeld.
- **Resultaatgericht beheer.** De hulp moet gericht zijn op de beoogde resultaten en de beschikbare informatie moet worden gebruikt om het beslissingsproces te verbeteren.
- **Wederzijdse verantwoordelijkheid.** De donorlanden en de partnerlanden analyseren samen de resultaten van de inspanningen; daarvoor gebruiken ze de bestaande mechanismen in het partnerland.

Op langere termijn is het de bedoeling legitieme, efficiënte en betrouwbare nationale instellingen op te richten die een coherente ontwikkeling mogelijk maken. Deze principes lijken logisch en eenvoudig, maar toch blijft het een grote uitdaging om de hulp te harmoniseren en af te stemmen. Er zijn maar heel weinig ontwikkelingslanden waarvan de systemen en instellingen beantwoorden aan de kwaliteitsnormen van de donoren. Het vermogen van heel wat partnerlanden om meer hulp aan te kunnen, is twijfelachtig. Dat maakt

dat capaciteitsversterking en interventies om de lacunes aan te vullen van essentieel belang zijn om een geschikte omgeving te creëren waarin die principes in de praktijk kunnen worden gebracht. Verwacht wordt dat de donoren meer steun zullen geven aan acties die goed bestuur aanmoedigen. Zelfs voor de meest kwetsbare landen wordt aangenomen dat de toepassing van de principes van afstemming en harmonisering essentieel zijn om duurzame resultaten te bekomen.

De bestaande systemen en procedures in de partnerlanden moeten veelal ingrijpend worden gewijzigd alvorens ze kunnen worden gebruikt voor de toekenning van officiële ontwikkelingshulp.

België volgt deze trend. Ons land wil de conclusies van alle recente forums over ontwikkelingssamenwerking toepassen, ook de Verklaring van Parijs. Het geeft steeds meer steun aan acties die goed bestuur bevorderen, ook in verscheidene kwetsbare staten, waarbij de wens bestaat om de expertise op dat vlak nog verder te ontwikkelen. Om die beloften na te komen, zijn in België veranderingen en investeringen noodzakelijk, met name op het vlak van mandaten en procedures. Alleen dan zal ons land in staat zijn de voorzienbaarheid van de hulp op langere termijn te verbeteren.

Wat doet BTC om de Belgische hulp efficiënter te maken?

BTC heeft zich de afgelopen jaren aangepast aan de nieuwe trends. In de eerste plaats wordt geïnvesteerd in het opbouwen van expertise, zowel in Brussel als op het terrein. Ook jongeren krijgen de kans om ervaring op te doen, onder meer via de Vrijwillige Dienst bij de Ontwikkelingssamenwerking. In 2006 publiceert BTC een aantal brochures¹ als bijdrage aan het debat over de nieuwe ontwikkelingen in de sector.

Bij het opstellen van de Technische en Financiële Dossiers van nieuwe projecten en programma's, die de leidraad zijn voor de uitvoering ervan, houdt BTC rekening met de voorgaande principes en de goede praktijken. Het agentschap zorgt ervoor dat de internationale projectleiding niet de plaats inneemt van de bestaande lokale structuren.

BTC is vastbesloten om de bestaande structuren en systemen een kans te geven om zich te bewijzen. Toch is dat niet altijd evident, zelfs niet in de partnerlanden die algemeen beschouwd worden als een voorbeeld. De principes van goed bestuur mogen dan wel duidelijk zijn, toch zijn de bestaande systemen en procedures in de Belgische partnerlanden niet altijd zonder risico. Harmonisering en afstemming van de hulp zijn met andere woorden doelstellingen die moeten worden aangepast aan de specifieke situatie van ieder partnerland.

Om deze principes toe te passen, heeft BTC behoefte aan experts die op dezelfde golflengte zitten en over aangepaste vaardigheden beschikken. Daarom investeert BTC sinds 2006 in de opleiding van het BTC-personeel op het terrein. In samenwerking met ECDPM (*European Centre for Development Policy Management*) werd gewerkt aan een humanresourcesbeleid. De afgelopen jaren heeft BTC telkens opnieuw aangetoond dat eersterangsexperts een rol kunnen spelen in de politieke dialoog, afhankelijk van hun technische kwaliteiten. BTC investeert ook in de verbetering van haar expertise op het vlak van de capaciteitsbeoordeling. Dat is essentieel om de meest adequate uitvoeringsregels vast te leggen, de lacunes in de capaciteiten te analyseren en maatregelen voor te stellen die de zwakke punten moeten wegwerken. Intussen beschikt BTC over een veel grotere expertise op het vlak van budgethulp en het beheer van de overheidsadministratie, met inbegrip van het beheer van de overheidsfinanciën.

1. — Democratisch bestuur ten dienste van ontwikkeling, BTC, 2006

— Changing minds and attitudes, Towards improved Belgian Technical Assistance, BTC Reflection and discussion paper, 2006

— Joint Evaluation of General Budget Support, BTC, Nele Degrauwe, 2006

Samenwerking met andere actoren

BTC onderhoudt goede relaties met de andere actoren in de Belgische context. Om de systemen en structuren in de begunstigde landen te versterken, wordt een beroep gedaan op de expertise van de ministeries van de federale overheid.

BTC heeft partnerships gesloten met Belgische instellingen om specifieke knowhow ter beschikking te stellen, bijvoorbeeld met de federale politie, de Federale Overheidsdienst Personeel en Organisatie en met het parlement. Andere samenwerkingsverbanden worden voorbereid, zoals met de verenigingen van steden en gemeenten en met gewestelijke instellingen zoals de ministeries van Landbouw. BTC is met andere woorden in staat om de initiatieven en de competenties van de Belgische instellingen te mobiliseren en te bundelen zodat ze ook ten goede komen aan de institutionele ontwikkeling van de partnerlanden.

Sinds enkele jaren doet het Belgische ministerie van Financiën (Finexpo) regelmatig een beroep op de BTC-experts Basisinfrastructuur om prijsanalyses uit te voeren of projecten op te volgen. Met name voor een waterproject in Ziniaré, ten noordwesten van de Burkinese hoofdstad Ouagadougou, kreeg BTC de opdracht toegewezen om samen met de Burkinese overheid het contract voor de watervoorzieningswerken toe te wijzen en op te volgen. Dat was een primeur, want vroeger werden dergelijke procedures altijd in België afgehandeld.

Nieuw is het ontstaan van een aantal fora waarin alle Belgische betrokken partijen verenigd zijn (DGOS, BTC, universiteiten, NGO's en privé-consulenten). Een eerste initiatief is het gezondheidsforum Because Health, opgericht door het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) van Antwerpen en waarin BTC een belangrijke rol speelt. Het tweede forum heet Be-TropLive, het Belgisch Platform voor Tropische Diergeneeskunde en Veeteelt, dat mede door BTC is opgericht.

BTC is ook lid van verschillende internationale werkgroepen. Een voorbeeld is de Werkgroep Overheidsfinanciën van het Comité voor Ontwikkelingshulp (DAC) van de Oeso. Dit comité is het belangrijkste en breedste coördinatieforum van hulpverstrekkers, en het is ook hier dat de Verklaring van Parijs is ontstaan, onder het inspirerende voorzitterschap van Richard Manning. Om de Verklaring van Parijs in de praktijk te brengen, zijn meerdere dergelijke werkgroepen opgericht.

Het goede beheer van overheidsfinanciën is essentieel om de armoede te bestrijden, en dat blijkt ook uit het feit dat maar liefst 5 van de 12 voortgangs-indicatoren van de Verklaring van Parijs dat beheer in rekening brengen. Het is met andere woorden een graadmeter voor effectieve ontwikkelingshulp.

De Werkgroep Overheidsfinanciën wil de capaciteitsontwikkeling op het vlak van overheidsfinanciën op een geharmoniseerde wijze beoordelen en een handboek over goed beheer van overheidsfinanciën uitbrengen. Met dat doel worden lessen getrokken uit een aantal gevalstudies. BTC beschikt over nuttige ervaring in Mozambique, waar BTC-econoom Wim Ulens voorzitter is van een groep van donoren die bijdragen aan een fonds om het beheer van de overheidsfinanciën te versterken. In december 2006 kreeg BTC de gelegenheid die ervaring te delen met andere donoren tijdens een internationale conferentie in Parijs.

Capaciteitsversterking

Om de capaciteiten te versterken, volstaat het niet de kennis en de competenties van individuen te verbeteren. Capaciteitsversterking hangt ook in grote mate af van de kwaliteit van de organisaties waar de individuen werken. Bovendien worden de activiteiten van die organisaties beïnvloed door de algemene omgeving, met name de machtsstructuren en de overheidsinstellingen. Capaciteitsversterking gaat dus niet alleen om competenties en procedures. Het is ook een kwestie van aansporing en goed bestuur.

Bron: Relever le défi posé par le renforcement des capacités, Oeso, 2006

International Services: interventies voor andere opdrachtgevers

Via haar departement International Services voert BTC ook opdrachten uit voor andere opdrachtgevers, zoals de Europese Commissie, de Wereldbank enz. Vaak gebeurt dat in cofinanciering met andere donorlanden of -organisaties, wat niet alleen schaalvoordelen oplevert maar ook de impact van de interventies vergroot.

Dankzij deze vorm van samenwerking kunnen BTC en andere bilaterale hulporganisaties onderling ervaring uitwisselen en hun eigen interventies versterken. Bovendien kunnen ze zo hun expertise ten dienste stellen van de begunstigden en van adviesbureaus in Europa en de partnerlanden.

Gelet op het tekort aan uitvoeringsagentschappen op de internationale markt is BTC een geëerde partner voor de uitvoering van projecten en programma's voor andere opdrachtgevers dan DGOS, vooral in de regio van de grote meren. Door die interventies kan BTC de kwaliteit van haar activiteiten vergelijken (benchmark) met die van andere organisaties en de beginselen van de Verklaring van Parijs in de praktijk brengen.

Herstel van justitie in het oosten van Congo (REJUSCO)

Het programma voor het herstel van de justitie in het oosten van Congo, dat tot eind 2009 loopt, wordt gecofinancierd door de Europese Commissie, de Belgische, Nederlandse en Britse ontwikkelingssamenwerking (resp. DGOS, DGIS en DFID). Het omvat onder meer de volgende activiteiten: herstellingswerken aan gevangenis, de opleiding van magistraten en de sensibilisering van de bevolking voor haar rechten.

BTC werd door de partners in het project gevraagd een beheersorgaan samen te stellen dat het volledige programma (13 miljoen euro) moet uitvoeren. Op die manier wordt het financiële beheer – inclusief de planning en de rapportage – geüniformiseerd, wat de efficiëntie ten goede komt.

Hulpprogramma voor de ontwikkeling van het noorden van Mali (ADERE)

ADERE is een hulpprogramma van de Europese Commissie dat een nieuwe ontwikkelingsdynamiek op gang moet brengen in de regio's Timboektoe, Gao en Kidal in het noorden van Mali. Daarbij is het de bedoeling de lokale besturen meer bevoegdheid en verantwoordelijkheid te geven zodat ze hun ontwikkeling in eigen handen kunnen nemen.

Via de projecten van de Belgische ontwikkelingssamenwerking beschikt BTC over ruime ervaring in Mali op het vlak van decentralisatie. Daardoor kreeg BTC van de Europese Commissie de opdracht toegewezen om de Malinese overheid technisch advies te geven bij de uitvoering van het hulpprogramma. Voor de begunstigden biedt dat alleen maar voordelen: het aantal gesprekspartners blijft beperkt en de programma's van de verschillende geldschieters sluiten mooi bij elkaar aan.

Publieke opinie, efficiëntie van de hulp en communicatie

Inzake communicatie worden alle donorlanden geconfronteerd met dezelfde uitdagingen. De belofte om meer hulp te geven en die hulp efficiënter te maken, doet een aantal vragen rijzen.

BTC is lid van een informele denktank van communicatiemanagers van DAC-lidstaten, die gecoördineerd wordt door het ontwikkelingscentrum van de Oeso. Deze werkgroep wil de communicatie over ontwikkelingssamenwerking versterken door ervaringen uit te wisselen en goede praktijken onder de leden te verspreiden.

Hoe moet de communicatie over de efficiëntie van de hulp verbeterd worden? Parlementsleden en belastingbetalers moeten ervan overtuigd worden dat ontwikkelingshulp nuttig is. Dat kan het best door concrete resultaten te tonen. Of zijn er andere middelen? Hoe moet je communiceren over een delicaat onderwerp zoals corruptie? Hoe kun je het scepticisme van het brede publiek over de efficiëntie van de hulp overwinnen?

Een studie van het ontwikkelingscentrum van de Oeso onderstreept de belangrijkheid van een doordachte communicatiestrategie op lange termijn. Je moet ook precies weten wie je doelgroep is en hoe je die kunt bereiken. De donorlanden zijn het er ook over eens dat de verwachtingen van het publiek over ontwikkelingssamenwerking de nodige aandacht verdienen. Het onderwijs heeft een belangrijke rol te vervullen om de complexe realiteit begrijpelijk te maken, om de risico's van ontwikkelingssamenwerking uit te leggen en duidelijk te maken waarom er ook in deze sector *ups and downs* zijn.

Bron: Mc Donnell. I and R. Zimmerman (forthcoming), *Public Opinion, Aid Effectiveness and Communication Strategies*, OECD Development Centre Working Paper, Paris